

Dietetyka kliniczna (leczenie dietetyczne chorób niezakaźnych, alergię i nietolerancje)

1. METRYCZKA	
Rok akademicki	2022/2023
Wydział	Wydział Nauki o Zdrowiu
Kierunek studiów	Dietetyka
Dyscyplina wiodąca (zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra MSW z 26 lipca 2019)	Nauki o zdrowiu
Profil studiów (ogólnoakademicki/praktyczny)	praktyczny
Poziom kształcenia (I stopnia/II stopnia/ jednolite magisterskie)	II stopnia
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu (obowiązkowy/fakultatywny)	obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się (egzamin/zaliczenie)	egzamin

<p>Jednostka/jednostki prowadząca/e (oraz adres/y jednostki/jednostek)</p>	<p><u>Zakład Dietetyki Klinicznej WUM</u> ul. Ciołka 27, 01-445 Warszawa</p> <p><u>Zakład Zagrożeń Środowiskowych i Alergologii WUM</u> ul. Banacha 1a, blok E, I p. 02-091 Warszawa</p> <p><u>Zakład Profilaktyki Onkologicznej WUM</u> Ul. Żwirki i Wigury 81, 02-091 Warszawa</p> <p>Budynek ZIAM pok. Nr 5 (parter)</p>
--	---

<p>Kierownik jednostki/kierownicy jednostek</p>	<p>Prof. dr hab. Dorota Szostak – Węgierek Prof. dr hab. Bolesław Samoliński Prof. dr hab. Andrzej Deptała</p>
<p>Koordinator przedmiotu (tytuł, imię, nazwisko, kontakt)</p>	<p>Dr n. o zdr. Magdalena Milewska magdalena.milewska@wum.edu.pl</p>
<p>Osoba odpowiedzialna za sylabus (imię, nazwisko oraz kontakt do osoby, której należy zgłaszać uwagi dotyczące sylabusa)</p>	<p>Dr n. o zdr. Magdalena Milewska magdalena.milewska@wum.edu.pl</p>
<p>Prowadzący zajęcia</p>	<p>Prof. dr hab. Bolesław Samoliński Prof. dr hab. Dorota Szostak- Węgierek Dr hab. Anna Jeznach- Steinhagen Dr n. med. Iwona Boniecka Dr n. o zdr. Marta Dąbrowska – Bender Dr n. o zdr. Magdalena Milewska Dr n o zdr. Dominika Mękal Mgr Aleksandra Bąkiewicz Mgr Jakub Krawczyk</p>

2. INFORMACJE PODSTAWOWE

<p>Rok i semestr studiów</p>	<p>Rok I Semestr I i II</p>	<p>Liczba punktów ECTS</p>	<p>7.00</p>
<p>FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ</p>		<p>Liczba godzin</p>	<p>Kalkulacja punktów ECTS</p>
<p>Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim</p>			

wykład (W)	48	
seminarium (S)	38	
ćwiczenia (C)	30	
e-learning (e-L)	-	
zajęcia praktyczne (ZP)	-	
praktyka zawodowa (PZ)	-	
Samodzielna praca studenta		
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń	59	
3. CELE KSZTAŁCENIA		
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dostarczenie wiedzy z zakresu postępowania żywieniowego w różnych jednostkach chorobowych 2. Rozwinięcie umiejętności oceny sposobu żywienia i jego modyfikacji 3. Rozwinięcie umiejętności kompleksowej oceny stanu odżywienia 4. Rozwinięcie umiejętności prowadzenia opieki żywieniowej nad pacjentem 5. Przygotowanie do pracy w zespole żywieniowym 6. Uświadomienie odpowiedzialności zawodowej 	

4. EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie	
Wiedzy — Absolwent zna i rozumie:		
W	1. Wymienia zasady fizjologii żywienia oraz biochemii klinicznej i potrafi je wykorzystać w planowaniu żywienia	EW30
	2. Wykazuje znajomość zasad żywienia klinicznego obejmującego: żywienie dojelitowe z wykorzystaniem diet przemysłowych w zapobieganiu i leczeniu niedożywienia.	EW51
	3. Definiuje i rozpoznaje problemy żywieniowe pacjenta i uwzględnia je w planowaniu odpowiedniego postępowania dietetycznego opartego na najlepszych, dostępnych dowodach naukowych.	EW56
	4. Zna i rozumie znaczenie współpracy w interdyscyplinarnym zespole specjalistów z zakresu medycyny i nauk o zdrowiu	EW76
Umiejętności — Absolwent potrafi:		
UI	1. Potrafi posługiwać się dostępnymi dowodami naukowymi w kontekście podejmowania decyzji w poradnictwie dietetycznym	

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Wykazuje rolę dietetyka w zespole terapeutycznym 3. Stawia diagnozę dietetyczną oraz szkoli i przygotowuje materiały edukacyjne dla pacjenta 4. Opracowuje jasne i zrozumiałe instrukcje dla personelu realizującego opiekę żywieniową 5. Przeprowadza wywiad żywieniowy i ocenia sposób żywienia oraz stan odżywienia osoby badanej w oparciu o odpowiednie narzędzia 6. Określa ryzyko niedożywienia szpitalnego i podejmuje odpowiednie działania zapobiegawcze działając wspólnie z lekarzami i pielęgniarkami w ramach zespołu terapeutycznego zapewniającego opiekę żywieniową 7. Ustala wskazania do wspomagania i/lub/ leczenia żywieniowego z wykorzystaniem dostępnych w Polsce diet przemysłowych, suplementów diety i żywności specjalnego przeznaczenia żywieniowego w korygowaniu zaburzeń 8. Planuje żywienie domowe pacjentów wypisanych ze szpitala 9. Interpretuje wyniki podstawowych badań laboratoryjnych i wykorzystuje je w planowaniu i monitorowaniu postępowania żywieniowego 	<p>EU04 EU56 EU19</p> <p>EU13</p> <p>EU17</p> <p>EU24</p> <p>EU27</p> <p>EU28 EU20</p>
--	---	--

Kompetencji społecznych — Absolwent jest gotów do:

KI		
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Posiada świadomość ograniczeń swojej wiedzy 2. Przestrzega tajemnicy zawodowej. Przestrzega praw pacjenta, w tym prawa do rzetelnej informacji na temat proponowanego postępowania żywieniowego 3. Rzetelnie i dokładnie wykonuje powierzone obowiązki zawodowe. Rozpoznaje własny poziom kompetencji i ograniczenia w praktycznym wykonywaniu zawodu 	<p>EK01</p> <p>EK08</p> <p>EK15</p>

**5.
ZAJĘCIA**

Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
Wykład (blok I)	Żywnienie po zbiegach chirurgicznych w obrębie jamy brzusznej (górną i dolną odcinek pp, układ rozrodczy).	EW_30; EW51; EW_56; EW_76
Wykład (blok I)	Rola dietetyka w leczeniu otyłości olbrzymiej (dieta, farmakoterapia, leczenie endoskopowe i chirurgiczne, rola diety w okresie przedoperacyjnym - zasady i skuteczność)	EW_30; EW51; EW_56; EW_76
Wykład (blok I)	Mechanizmy ustępowania zaburzeń metabolicznych po operacjach bariatrycznych (m.in. hipoteza zmniejszonej podaży energii, zmniejszonego wchłaniania, przedniego i tylnego jelita, grelinowa, flory bakteryjnej, aminokwasów rozgałęzionych) Zasady postępowania dietetycznego i suplementacji w zależności od rodzaju operacji bariatrycznej	EW_30; EW51; EW_56; EW_76
Wykład (blok II)	Co to jest alergia? Co to jest alergia pokarmowa?	EW_30; EW51;

		EW_56; EW_76
Wykład (blok II)	Diagnostyka alergii pokarmowej. Diagnostyka różnicowa alergii pokarmowej.	EW_30; EW51; EW_56; EW_76
Wykład (blok II)	Leczenie alergii pokarmowej.	EW_30; EW51; EW_56; EW_76
Wykład (blok III)	Anatomia gardła i krtani, Fizjologia i patofizjologia połykania. Objawy dysfagii. Wywiad różnicujący. Diagnostyka zaburzeń połykania	EW_30; EW51; EW_56; EW_76
Wykład (blok III)	Charakterystyka zaburzeń połykania w grupie chorych po urazach głowy, z chorobami neurologicznymi, z nowotworami głowy i szyi. Dieta w zaburzeniach połykania – główne założenia, profilaktyka powikłań dysfagii.	EW_30; EW51; EW_56; EW_76
Wykład (blok III)	Wykorzystanie potrójnej adaptacji w planowaniu diety. Schemat IDDSI. Wskazania do żywienia dojelitowego.	EW_30; EW51; EW_56; EW_76
Wykład (blok IV)	Odmienności w postępowaniu dietetycznym u osób z różnymi typami niepełnosprawności	EW_30; EW51; EW_56; EW_76
Wykład (blok IV)	Postępowanie dietetyczne w przewlekłych chorobach nerek	EW_30; EW51; EW_56; EW_76
Wykład (blok IV)	Postępowanie żywieniowe/dietetyczne u pacjentów przed transplantacją narządów	EW_30; EW51; EW_56; EW_76
Wykład (blok IV)	Postępowanie żywieniowe/dietetyczne u pacjentów po transplantacji narządów we wczesnym i odległym okresie od wykonania zabiegu/operacji. Występowanie zaburzeń metabolicznych po przeszczepieniu narządu.	EW_30; EW51; EW_56; EW_76
Wykład (blok IV)	Analiza składu ciała – charakterystyka dostępnych metod, użyteczność kliniczna. Różnice etniczne w składzie ciała. Ocena zapotrzebowania na energię przy użyciu kalorymetrii pośredniej. Problematyka oceny zapotrzebowania na energię w różnych sytuacjach klinicznych. Analiza dostępnych wzorów i ich wykorzystanie w różnych sytuacjach klinicznych	EW_30; EW51; EW_56; EW_76
Wykład (blok IV)	Postępy w dietetycznym leczeniu chorób układu sercowo-naczyniowego. Jajka – czy ograniczać spożycie u pacjentów kardiologicznych? Olej kokosowy- czy jest bezpieczny? Słodziki- możliwe efekty metaboliczne	EW_30; EW51; EW_56;
Wykład (blok V)	Otyłość a nowotwory. Wpływ żywienia na adipocytokiny. Suplementy diety w profilaktyce i leczeniu nowotworów. Diety alternatywne- krytyczne spojrzenie.	EW_30; EW_56;

Załącznik nr 2 do zarządzenia nr 422020 Rektora WIJM Z dnia
5.03.2020 r. Załącznik nr 3 do procedury opracowywania i okresowego przeglądu
programów kształcenia

Wykład (blok V)	Nowości i kontrowersje w dietetyce.	EW_30; EW51; EW_56; EW_76
Wykład (blok VI)	Zmiany inwolucyjne. Starzenie się fizjologiczne vs. Patologiczne. Główne problemy żywieniowe. Elementy wywiadu żywieniowego poszerzone o całościową ocenę geriatryczną. Identyfikacja czynników ryzyka niedożywienia.	EW_30; EW51; EW_56; EW_76
Wykład (blok VI)	Wielkie problemy geriatryczne – dysfagia, sarkopenia, zespół kruchości i niedożywienie. Diagnostyka i leczenie z uwzględnieniem wskazań do leczenia żywieniowego i suplementacji diety.	EW_30; EW51; EW_56; EW_76
Wykład (blok VI)	Interakcje leków z żywnością oraz suplementami diety. Redukcja masy ciała u osoby starszej – czy jest wskazana? Konsekwencje otyłości sarkopenicznej. Jak ocenić niedożywienie u osoby otyłej?	EW_30; EW51; EW_56; EW_76
Wykład (blok VI)	Zasady żywienia osób starszych. Interpretacja badań laboratoryjnych – trudności, czynniki wpływające na wartości badań.	EW_30; EW51; EW_56; EW_76
Seminarium	Profilaktyka nowotworowa. Epidemiologia nowotworów. Uwarunkowania genetyczne, uwarunkowania środowiskowe i styl życia. Czynniki ryzyka zachorowania na nowotwór. Najważniejsze czynniki żywieniowe zwiększające / zmniejszające ryzyko rozwoju nowotworów złośliwych. Zalecenia według „Kodeksu walki z Rakiem	EU_19
Seminarium	Dieta w chorobach nowotworowych. Rola prawidłowego żywienia w chorobach nowotworowych. Czynniki wpływające na sposób żywienia w chorobach nowotworowych (niewiązane z chorobą nowotworową, związane z chorobą nowotworową). Ocena zapotrzebowania na energię i składniki pokarmowe. Żywienie w trakcie chemioterapii. Suplementy diety i zioła a chemioterapia. Dieta łatwostrawna- kiedy zalecana, kiedy nie będzie zalecana.	EU_4; EU_56; EU_19
Seminarium	Zalecenia żywieniowe dla poszczególnych typów nowotworów złośliwych - rak trzustki, szpiczak mnogi, rak płuca, rak żołądka (zalecenia żywieniowe po resekcji tego narządu). Zalecenia żywieniowe po operacjach chirurgicznych z powodu nowotworów przewodu pokarmowego. Radioterapia- skutki uboczne napromieniowania w obrębie klatki piersiowej oraz jamy brzusznej i miednicy. Zalecenia żywieniowe w trakcie radioterapii, w trakcie hormonoterapii raka piersi.	EU_4; EU_56
Seminarium	Opracowanie zaleceń dietetycznych, planowanie jadłospisu, ustalenie założeń diety (wartości energetycznej, zawartości poszczególnych składników odżywczych, produktów, potraw i technik kulinarnych, produktów dozwolonych i przeciwwskazanych) u chorych na nowotwory. Analiza przypadków.	EU 04; EU_56; EU_19; EU_13
Seminarium	Opracowanie jadłospisu i zaleceń dietetycznych dla chorego na nowotwór złośliwy w trakcie chemioterapii.	EU_56; EU_17; EU_19
Seminarium	Problematyka żywienia pacjentów bariatrycznych w okresie okołoperacyjnym cz.1	EK_01, EK_08 U1, U2, U3, U4, U8
Seminarium	Problematyka żywienia pacjentów bariatrycznych w okresie okołoperacyjnym cz.II	EK_01, EK_08 EU 04; EU_56; EU_19; EU_13
Seminarium	Postępowanie w alergiach pokarmowych cz. I	EU_56; EU_13; EU_19
Seminarium	Postępowanie w alergiach pokarmowych cz. II	EU_56; EU_13; EU_19
Seminarium	Charakterystyka konsystencji wg IDDSI w praktyce. Potrójna adaptacja	EU_56; EU_13; EU_17; EU_28
Seminarium	Badania przesiewowe w zaburzeniach połykania. Podejmowanie decyzji odnośnie leczenia żywieniowego u chorych z zaburzeniami połykania	EK_08, EK_15 EU_13; EU_17; EU_24

Załącznik nr 2 do zarządzenia nr 422020 Rektora WIJM Z dnia
5.03.2020 r. Załącznik nr 3 do procedury opracowywania i okresowego przeglądu
programów kształcenia

Seminarium	Żywienie w przewlekłych chorobach nerek	EU_04; EU56; EU_13
Seminarium	Pacjent przed i po transplantacji nerki – główne problemy w planowaniu postępowania dietetycznego cz, I	EK_01, EK_08; EK_15 EU_04; EU_56; EU-24; EU_28
Seminarium	Pacjent przed i po transplantacji nerki – główne problemy w planowaniu postępowania dietetycznego cz, II	EU_04; EU_17; EU_20, EU_28
Seminarium	Badania składu ciała, analiza surowych danych fizycznych	EU_17
Seminarium	Kalorymetria pośrednia – użyteczność kliniczna	EK_08 U1, U4, U5
Seminarium	Żywienie osób starszych – przypadki cz. I	EU_04; EU_17; EU_20, EU_28
Seminarium	Żywienie osób starszych – przypadki cz. II	EU_04; EU_17; EU_20, EU_28
Seminarium	Żywienie osób starszych – przypadki cz. III	EU_04; EU_17; EU_20, EU_28
Ćwiczenia	Badania składu ciała i ich interpretacja w odniesieniu do stanu odżywienia i stanu klinicznego. BIA Pomiary antropometryczne i badania składu ciała Powtórzenie i przygotowanie do zaliczenia	EU_17
Ćwiczenia	Planowanie jadłospisów dla pacjentów po operacjach bariatrycznych w oparciu o określone wytyczne (dot. wartości energetycznej i odżywczej d. półpłynna).	EU_13; EU_56 EK_01, EK_08
Ćwiczenia	Ocena wartości energetycznej i odżywczej pacjentów leczonych chirurgicznie z powodu otyłości w okresie odległym od zabiegu	EU_56; EU_19
Ćwiczenia	Żywienie pacjentów po operacjach w obrębie jamy brzusznej – analiza jadłospisów szpitalnych	EU_13; EU_56 EK_01, EK_08; EK_15
Ćwiczenia	Badania składu ciała i ich interpretacja w odniesieniu do stanu odżywienia i stanu klinicznego. BIA. (zaliczenie)	EU_04
Ćwiczenia	Opracowanie zaleceń dla chorego z przewlekłą chorobą nerek	EU_04; EU_56; EU-13
Ćwiczenia	Żywienie chorych z nowotworami głowy i szyi – studium przypadku	EU_04; EU_56; EU_19; EU_13; EU-27; EU_28 EK_01, EK_08; EK_15
Ćwiczenia	Żywienie w okresie okołotransplantacyjnym - studium przypadku	EU_04; EU_56; EU_19; EU_13; EU_17; EU-27 EK_01, EK_08; EK_15
Ćwiczenia	Żywienie w dysfagii (przygotowanie diet o różnej konsystencji) cz. I	EU_56; EU_28 EK_01, EK_08; EK_15
Ćwiczenia	Żywienie w dysfagii (przygotowanie diet o różnej konsystencji) cz. II	EU_56; EU_28 EK_01, EK_08;
6. LITERATURA		
Obowiązkowa		

1. Szczygieł B. Niedożywienie związane z chorobą. Występowanie, rozpoznanie. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2011
2. Szczygieł B. Niedożywienie związane z chorobą. Zapobieganie i leczenie. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2012
3. Gawęcki J., Żywnienie człowieka. Podstawy nauki o żywieniu. T.1 Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2010
4. Grzymisławski M., Gawęcki J., Żywnienie człowieka zdrowego i chorego. T. 2 Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2010
5. Gawęcki J., Roszkowski W., Żywnienie człowieka a zdrowie publiczne. T. 3 Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2010
6. Ciborowska H., Rudnicka A., Dietetyka. Żywnienie zdrowego i chorego człowieka, PZWL, Warszawa 2007
7. Kunachowicz H., Nadolna I., Tabele wartości odżywczej produktów spożywczych, IŻŻ, Warszawa 2014
8. Kunachowicz H., Nadolna I., Wartość odżywcza wybranych produktów spożywczych i typowych potraw, PZWL, Warszawa 2017
9. Jarosz M., Normy żywienia dla populacji polskiej – nowelizacja, Wyd. IŻŻ 2012
10. Sobotka L.(red.), Podstawy żywienia klinicznego, wydanie IV, Wydawnictwo Scientifica, 2013
11. Jamróz B., Chmielewska J., Milewska M. Instrumentalne metody oceny zaburzeń połykania. Wydawnictwo Medyk 2019

Uzupełniająca

1. Sobotka L. Basics in Clinical Nutrition, wydanie 5, Wydawnictwo GALEN 2019
2. Jeznach-Steinhagen A. Żywnienie osób z cukrzycą i chorobami towarzyszącymi, PZWL 2020
- 3.

7. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
Np. A. wg A.UI, KI	Pole definiuje metody wykorzystywane do oceniania studentów, np. kartkówka, kolokwium, raport z ćwiczeń itp.	Np. próg zaliczeniowy
EW_30; EW51; EW_56; EW_76 EU_04; EU_13; EU_17; EU_19; EU_20; EU_24; EU_27; EU_28; EU_56	Egzamin	60%
EU_04; EU_13; EU_17; EU_19; EU_20; EU_24; EU_27; EU_28; EU_56	Karta seminaryjna i karta ćwiczeń na zajęciach (zaakceptowana przez prowadzącego zajęcia) Dodatkowo: ćwiczenia dotyczące badań składu ciała – zaliczenie testowe (6 pytań) Blok zajęć z Zakładem Profilaktyki Onkologicznej – zaliczenie testowe	100% 60% 60%
EK_01_EK_08; EK_15	Obserwacja przez prowadzącego, ocena podejmowanych decyzji przez studentów	100%

8.

INFORMACJE DODATKOWE (informacje istotne z punktu widzenia nauczyciele niezawarte w pozostałej części sylabusu, np. czy przedmiot jest powiązany z badaniami naukowymi, szczegółowy opis egzaminu, informacje o kole naukowym)

W semestrze zimowym odbędą się 2 zaliczenia cząstkowe – pierwsze po Blokach tematycznych I, II i III natomiast drugie po blokach IV, V i VI w formie testu zawierającego pytania otwarte i zamknięte.

Zakład Profilaktyki Onkologicznej przeprowadza zaliczenie treści seminaryjnych 1-5.

Zaliczenie przedmiotu przy min. 60% punktów uzyskanych z każdego zaliczenia

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusu, przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusu w innych celach wymaga zgody WUM